

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

NEGYEDIK SZÉKCIÓ

NAGY kontra MAGYARORSZÁG

(Kérelem sz. 43441/15)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2020. május 26.

A jelen ítélet végleges, de szerkesztési változtatások lehetségesek.

A Nagy kontra Magyarország ügyben

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció), az alábbi személyek részvételével:

Branko Lubarda, *Elnök*,

Carlo Ranzoni,

Paczolay Péter, *bírák*,

és Ilse Friewirth, *Szekció Jegyzőkönyv-vezető Helyettes*,

Tanácsban tartott ülésén

az alábbiakat figyelembe véve:

Nagy Antal Sándor úr magyar állampolgár ("a kérelmező") által az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló Egyezmény ("az Egyezmény") 34. Cikke alapján a Bíróságnak 2015. augusztus 25-én benyújtott kérelem;

döntés arról, hogy az Egyezmény 3. Cikke tekintetében benyújtott panaszról értesítik a magyar kormányt ("a Kormány"), és a kérelem többi részét elfogadhatatlannak minősítik;

a felek észrevételei;

2020. május 5. napján tartott zárt ülést követően

a fenti napon a következő ítéletet hozza:

BEVEZETŐ

Az ügy tárgya állítólagos rendőri erőszak és az azt követő nyomozás megfelelősége.

A TÉNYEK

1. A kérelmező 1942-ben született és Gyömrőn él. Fazekas T. Úr, Budapesten praktizáló és a Magyar Helsinki Bizottság nevében eljáró ügyvéd képviselte.

2. A Kormányt Tallódi Z. úr, az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

3. A felek előadásai alapján az ügy tényállása a következőképpen foglalható össze.

4. 2012. május 2-án a kérelmezőt, aki roma származású, a gyömrői rendőrkapitányságra vitték más által elkövetett lopással kapcsolatos kihallgatás céljából.

5. Úgy tűnik, hogy nézeteltérés támadt a kérelmező és a kihallgatáson jelenlévő két rendőr között, melynek során a kérelmezőt sérülések érték. A kérelmező előadása szerint ezeket a sérüléseket ütések és rúgások okozták, valamint az, hogy a kérelmező a székek közé esett és vonszolták a padlón.

6. A kérelmező körülbelül délután 5 órakor hagyta el a rendőrkapitányságot. Este 8 óra 43 perckor ment el a körzeti orvoshoz, aki zúzódásokat talált a mellkasán.

7. 2012. május 3-án reggel 8 órakor a kérelmezőt megvizsgálták a helyi orvosi rendelőben, ahol mindkét kezén és karján, valamint a mellkasán és a bal lágyéktájon is találtak zúzódásokat. Aznap délután 1 óra 30-kor egy másik orvosi rendelőbe is bejelentkezett, ahonnan a Péterfy Sándor utcai kórházba szállították lépszakadás gyanújával, melyet azonban a későbbiekben kizártak.

8. 2012. május 6-án hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás miatt indítottak büntetőeljárást a kérelmező lányának feljelentése alapján.

9. 2012. május 4-én a gyömrői rendőrkapitányság kapcsolatba lépett a kérelmezővel annak kiderítése érdekében, hogy a helyi rendőrkapitány által a tényállás felderítése érdekében tartandó kihallgatáson hajlandó-e részt venni. A kérelmező a helyi rendőrkapitány jelentése szerint negatív választ adott.

10. 2013. május 16-án orvosszakértő adott véleményt a kérelmező sérüléseiről. Megállapította, hogy a kérelmező által elszenvedett zúzódások 8 napon belül gyógyuló sérülések, melyeket ütések, vagy – ami kevésbé valószínű – az okozhatta, hogy a kérelmező a földre esett és a bűtnak ütötte magát. A 2012. május 30-án kiadott látletet szerint a kérelmező bal mellkasán és a bal ágyéktájon voltak zúzódások.

11. 2013. szeptember 11-én az orvosszakértő kiegészítette véleményét. Az időközben beszerzett 5 fényképfelvétel alapján több zúzódást és horzsolást állapított meg a bal alkaron és csuklón, a bal mellkason és a bal láb egyik lábujján. A szakértői vélemény nem volt egyértelmű abban a tekintetben, hogy honnan származnak ezek a sérülések. Megállapította azonban, hogy mindegyik 8 napon belül gyógyuló.

12. 2013. október 29-én a Pestkörnyéki Nyomozó Hatóság megszüntette a nyomozást. Számos közvetett tanú meghallgatását követően azt állapította meg, hogy - bár nem zárható ki a kérelmező bántalmazása, különösen az orvosi bizonyítékok és azon tény tekintetében, hogy a rendőrkapitányságra történő beszállítását megelőzően nem voltak sérülései – nem állt megfelelő bizonyíték rendelkezésre ahhoz, hogy vádat emeljenek valamely konkrétan eljáró rendőrrel szemben. A nyomozó hatóság rögzítette a kérelmező incidenssel kapcsolatos következetesen hangoztatott beszámolóját, mely szerint két rendőr kiabált vele és többször is megütötte, melynek következtében a földre esett és a berendezésbe ütötte magát.

13. A kérelmező panaszt terjesztett elő, melyben többek között kifogásolta az orvosszakértői véleményt és szembesítést kért azokkal a rendőrökkel, akik a rendőrkapitányságra vitték őt.

14. 2013. december 3-án a Pest Megyei Főügyész elutasította a panaszt, többek között arra hivatkozva, hogy az orvosszakértői vélemény nem volt egyértelmű a kérelmező sérüléseinek eredete tekintetében.

15. Fellebbezést követően 2014. augusztus 21-én a Legfőbb Ügyész a nyomozás folytatását rendelte el, mivel megállapította, hogy az a korábbiakban nem volt megfelelő.

16. 2015. március 26-án a Központi Nyomozó Iroda ismét megszüntette az eljárást. Megállapította, hogy a kérelmező beszámolója az eseményekről a sérülésének eredete és az állítólagos elkövetők tekintetében – akiről fényképeket mutattak a kérelmezőnek – ellentmondásos volt, ezért a rendőrségen konkrét személlyel szemben nem lehetett vádat emelni. A döntésben kimondták, hogy N. rendőr, akit a kérelmező következetesen vádolt az eljárás során, beteg volt és nem lehetett kihallgatni, ezért a kihallgatás helyett az általa készített jelentést csatolták az aktához.

17. 2015. május 14-én a Legfőbb Ügyészség elutasította a kérelmező panaszát. Lényegében hatályban tartotta a Központi Nyomozó Iroda indoklását. A Legfőbb Ügyészség megállapította, hogy N. rendőrt nem hallgatták ki az ügyben és azt is megállapította, hogy betegsége nem volt akadálya annak, hogy meghallgassák. Azonban hangsúlyozta, hogy a kihallgatás hiánya indokolt volt, mivel N. rendőr nem volt gyanúsítottként kihallgatható, (mivel vele szemben nem állt fenn bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja) és tanúként sem (mivel fennállt az önfeljelentés kockázata).

18. A kérelmező előadta, hogy egyedül N. rendőrt ismerte név szerint és csak őt ismerte fel az incidens során. N. rendőr egyébként is könnyen felismerhető, mivel az adott időben a karján kötés volt, melyet a kérelmező a nyomozónak is említett a 2013. július 2-i kihallgatása során. A kérelmező kezdettől fogva hangoztatta, hogy N. rendőr követte el vele szemben a bántalmazást.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 3. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

19. A kérelmező panaszában azt állította, hogy rendőri bántalmazásnak esett áldozatul, és az ezzel kapcsolatos feljelentését nem vizsgálták meg megfelelően, mellyel megszüntették az Egyezmény 3. Cikkét, mely a következőképpen rendelkezik:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

A. Elfogadhatóság

20. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező nem merítette ki a rendelkezésre álló hazai jogorvoslatokat, mivel nem indította meg a pótmagánvádas eljárást. Ezt a kérelmező vitatta.

21. A Bíróság már több esetben megállapította, hogy a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének keretében a kérelmezők nem kötelesek pótmagánvádas eljárást indítani, lényegében azért, mert ennek az eljárásnak lényegében ugyanaz a célja, mint a büntető feljelentésnek (lásd. *R.S. v.*

Hungary, no. 65290/14, § 38, 2 July 2019; *M.F. v. Hungary*, no. 45855/12, § 34, 31 October 2017; *R.B. v. Hungary*, no. 64602/12, §§ 60-65, 12 April 2016; *Borbála Kiss v. Hungary*, no. 59214/11, §§ 25-27, 26 June 2012; lásd még *Matko v. Slovenia*, no. 43393/98, § 95, 2 November 2006). Ennek következtében a pótmagánvád nem tekinthető olyan hatékony jogorvoslatnak, melynek kimerítését az Egyezmény 35. Cikk 1. pontja előírja. Ennél fogva a Kormány hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztásával kapcsolatos előzetes kifogását el kell utasítani.

22. A fentiekén kívül a Bíróság megállapítja, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. Cikk 3. (a) pontja tekintetében, és más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell minősíteni.

B. Érdemi kérdések

23. A Kormány előadta, hogy nem került kétséget kizáró bizonyításra az, hogy a kérelmezőt bántalmazás érte. Hozzátette, hogy a hatóságok megfelelően vizsgálták ki az ügyet és tettes nem volt azonosítható, sőt még megvádolható sem.

A kérelmező ezt is vitatta.

24. A Bíróság vonatkozó esetjogát több más precedens ügy mellett az *M.F. v. Hungary* ügy tartalmazza (id. fent, 42-45. pontok).

25. A Bíróság a jelen ügyben megállapítja, hogy a felek között nem volt vita a tekintetben, hogy a szóban forgó incidenst megelőzően a kérelmezőn nem voltak sérülésnyomok.

26. A rendőrkapitányságról való távozását követően a kérelmezőn horzsolások és zúzódások voltak, melyet orvosok is megerősítettek (lásd 6-7 pontok fent), mely körülmény a Bíróság számára eléri az Egyezmény 3. Cikkének alkalmazásához szükséges minimális súlyossági szintet.

27. Azt a kérdést kell megfontolni, hogy vajon az Állam a 3. Cikk alapján felelős-e ezen sérülésekért.

28. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezőt egy más által elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatos kihallgatás céljából vitték be a rendőrkapitányságra (lásd 4. pont fent). Megállapítja, hogy a kérelmező állítása szerint két rendőr bántalmazta őt a rendőrkapitányságon történő tartózkodása alatt. Nem sokkal a kapitányságról történő elbocsátását követően orvos állapította meg, hogy a kérelmezőnek zúzódások vannak a mellkasán és további zúzódásokat állapítottak meg a következő nap a helyi orvosi rendelőben (lásd 7, és 10-11 pontok fent). Akár ütések vagy rúgások okozták a kérelmező sérüléseit, akár az, hogy a földre esett és beverte magát a bútorzatba, tény marad, hogy a kérelmezőt sértetlenül szállították a rendőrkapitányságra és onnan sérülésekkel távozott.

29. A Bíróság már több alkalommal kifejtette, hogy amennyiben a szóban forgó eseményekről kizárólag a hatóságnak van teljes egészében vagy részben tudomása, mint például őrizetben lévő személyek tekintetében,

erős vélelem áll fenn abban a tekintetben, hogy a sérülések az őrizet alatt következtek be. Ilyen esetben a Kormány kötelessége, hogy kielégítő és meggyőző magyarázatot adjon olyan bizonyíték előterjesztésével, melyek alapján kétségbe vonhatók az áldozat állításai. Ilyen előadás hiányában a Bíróság jogosult olyan következtetésre jutni, mely hátrányos a Kormány szempontjából. Ezt az a tény igazolja, hogy az őrizetben lévők kiszolgáltatott helyzetben vannak és a hatóságok kötelesek gondoskodni róluk (lásd többek között *Bouyid v. Belgium* [GC], no. 23380/09, § 83, ECHR 2015).

30. A kihallgatás alatt a kérelmező teljes mértékben a rendőrség hatalmában volt. Ennél fogva a Kormány köteles elfogadható magyarázatot adni arra, hogyan keletkeztek a kérelmező sérülései. A Kormány azonban pusztán a hazai büntetőeljárás eredményére hivatkozik, ahol nem sikerült a vádemeléshez szükséges bizonyítékokat összegyűjteni. A Kormány nem vitatta azt sem, hogy a kérelmező eljárása semmilyen módon nem indokolta erőszak alkalmazását.

31. A Bíróság ennél fogva megállapítja, hogy a Kormány nem bizonyította megfelelően, hogy a kérelmező sérüléseit – akár egészben akár részben – nem a rendőrkapitányságon lefolytatott eljárás során okozták (lásd *Ribitsch v. Austria*, 4 December 1995, § 34, Series A no. 336).

32. Figyelembe véve azt, hogy a kérelmező a hatóságok kezében különösen kiszolgáltatott helyzetben van, a Bíróság hangsúlyozza, hogy amennyiben valakit megfosztanak a szabadságától, bármilyen fizikai erőszak, melyet nem saját eljárása kényszerített ki, sérti az emberi méltóságot és az Egyezmény 3. Cikkében foglalt jog megsértését jelenti (ibid. 36. és 38. pontok *Bouyid*, id fenn, 88. pont).

33. Az adott esetben a kérelmezőt ért sérülések azt bizonyítják, hogy olyan bántalmazásnak esett áldozatul, mely embertelen és megalázó is egyben. Ennél fogva anyagi jogi szempontból megsértették a 3. Cikket.

34. Mindemellett a Bíróság emlékeztet arra, hogy amennyiben egy magánszemély valószínűsíti, hogy a rendőrség vagy más állami szervek részéről súlyos és jogellenes bántalmazás érte, és ezzel megszegték a 3. Cikket, az adott rendelkezés az Egyezmény 1. Cikkében megfogalmazott általános állami kötelezettségvállalással együtt olvasva mely szerint „biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény(ben)... meghatározott jogokat és szabadságokat”, önmagában azt követeli meg, hogy hivatalból induljon hatékony vizsgálat. E vizsgálatnak alkalmasnak kell lenni arra, hogy megállapítsák, ki az elkövető és megbüntessék a felelősöket. Ellenkező esetben a kínzás, embertelen és megalázó bánásmód és büntetés általános tilalma, alapvető fontossága ellenére elveszítené gyakorlati jelentőségét és lehetővé válna, hogy az állam képviselői visszaéljenek a hatalmukban lévő személyek jogaival mindenfajta felelősségre vonás nélkül (lásd *Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 October 1998, § 102, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII; a

hatékony vizsgálat követelményei tekintetében lásd, *Bouyid*, id fent 118-123. pont).

35. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező lányának feljelentését követően a hatóságok részletesen megvizsgálták a kérelmező állításait, melynek során több szervezet is eljár (8-17. pontok fent). A Bíróság azonban nincs meggyőződve arról, hogy ez a vizsgálat elég alapos és hatékony volt ahhoz, hogy megfeleljen a 3. Cikk fent említett követelményeinek.

36. Bár igaz, hogy a hatóságok több közvetett tanú vallomását és több orvosi bizonyítékot is beszeriztek, a Bíróság megállapítja, hogy N. rendőrt, akit a kérelmező egyértelműen azonosított, soha nem hallgatták ki és nem is szembesítették a kérelmezővel (lásd 17. pont fent). Nehéz ezt a mulasztást összhangba hozni a hatóságok azon kötelezettségével, hogy ilyen panaszok esetén még abban az esetben is megfelelő vizsgálatot kell lefolytatni, ha a kérelmező bizonytalan a rendőrök fotóinak átnézése során. Ebben az összefüggésben a Bíróság megállapítja azt is, hogy a Legfőbb Ügyészség elfogadhatatlannak tartotta, hogy N. rendőr a betegsége miatt nem volt kihallgatható. Mindazonáltal a Legfőbb Ügyészség indoklását azzal zárta, hogy az adott rendőrtiszt tanúként nem volt kihallgatható az önfeljelentés kockázatának fennállása miatt, illetve gyanúsítottként sem, mivel bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja nem állt fenn (lásd 17. pont fent). A Bíróság nem találja meggyőzőnek ezt az érvet, mely önmagába visszatérően gyakorlatilag megakadályozta, hogy a kérelmező az egyetlen általa azonosított elkövető meghallgatását elérje és így megfosztotta a kérelmezőt attól a lehetőségtől, hogy cáfolja az állítólagos elkövető esettel kapcsolatos előadását (lásd *mutatis mutandis*, *Kmetty v. Hungary*, no. 57967/00, § 42, 16 December 2003).

37. Ilyen tényállás mellett és tekintettel arra, hogy elmulasztották a kérelmező orvosi bizonyítékokkal alátámasztott azon követelésének alapos és hatékony kivizsgálását, mely szerint rendőri bántalmazás áldozatául esett, a Bíróság megállapítja, hogy eljárási alapon is megsértették az Egyezmény 3. Cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

38. Az Egyezmény 41. cikke a következőképpen szól:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Kár

39. A kérelmező 10.000 euró nem vagyoni kárt követelt.

40. A Kormány vitatta ezt az igényt.

41. A Bíróság úgy véli, hogy a megállapított jogsértések jelentős szenvedést okozhattak a kérelmezőnek, ezért az általa követelt teljes összeget megítéli.

B. Költségek és kiadások

42. A fentiekén kívül a kérelmező 3.150 Euró plusz ÁFA költségtérítést kért a Bíróság előtti eljárás költségeire. Ez az összeg a kérelmező jogásza által végzett huszonegy munkaórát jelent, 150 Euró plusz ÁFA óradíjjal számolva.

43. A Kormány vitatta ezt az igényt.

44. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak olyan mértékben jogosult a költségek megtérítésére, amennyiben kimutatja, hogy azok ténylegesen felmerültek, szükségesek voltak, és összegük ésszerű. A jelen ügyben a rendelkezésre álló dokumentáció és a fenti kritériumok figyelembe vételével a Bíróság a kérelmező által követelt teljes összeget megítéli.

C. Késedelmi kamat

45. A Bíróság megfelelőnek találja, hogy a késedelmi kamat az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán alapuljon, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚAN

1. *Elfogadhatóvá nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. Cikkét anyagi jogi szempontból megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. Cikkét eljárásjogi szempontból megsértették;
4. *Megállapítja*, hogy
 - (a) az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára a következő összegeket, továbbá az ezen összeget terhelő adókat kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
 - (i) nem vagyoni kártérítés jogcímén 10.000 (tízezer) Euró plusz az erre eső adók összege;

NAGY kontra MAGYARORSZÁG ÍTÉLET

- (ii) költségtérítés jogcímén 3.150 (háromezer egyszázötven) Euró plusz az erre eső adók összege;
- (b) a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű egyszerű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2020. május 26. napján, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Ilse Freiwirth
Jegyzőkönyv-vezető helyettes

Branko Lubarda
Elnök